

บทวิจารณ์หนังสือ

ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร¹

เกียรติชัย พงษ์พานิชย์. (2553). **พม่าผ่าเมือง**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
ประพันธ์สาส์น. 608 หน้า

กว่าที่ประเทศพม่าจะเดินทางมาจนถึงทุกวันนี้ ประเทศพม่าต้องผ่าน
วิกฤติการณ์ต่างๆ มากมาย จากประเทศที่เคยตัดขาดกับโลกภายนอกอย่าง
ยาวนาน ประเทศพม่าได้กลับมาเปิดโลกทัศน์ของตนเองอีกครั้ง การปรับระบบ
การเมือง การปกครอง การเศรษฐกิจ และสังคม เพื่อเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ
และสังคมใหม่ ทำให้ประเทศพม่าในยุคปัจจุบันน่าสนใจยิ่งนัก อย่างไรก็ตาม
การทำความเข้าใจประเทศพม่าในอดีตที่ผ่านมา เกียรติชัย พงษ์พานิชย์
เป็นนักเขียนผู้หนึ่งที่ได้นำประสบการณ์ในชีวิตการทำงานที่ได้รับมานำเสนอ
ประวัติศาสตร์การเมืองประเทศพม่า ผ่านหนังสือเรื่อง “พม่าผ่าเมือง” ซึ่งเป็น
การนำเสนอและวิเคราะห์การเมืองพม่าได้อย่างเจาะลึกภายหลังจากพม่าได้รับ
อิสรภาพจากประเทศอังกฤษ

หนังสือเล่มนี้เริ่มต้นด้วยประวัติศาสตร์การเมืองของพม่า ในการต่อสู้
เพื่อให้ได้รับเอกราชจากอาณานิคมอังกฤษ โดยมีนายพลออง ซาน เป็นวีรบุรุษ
ผู้นำในการต่อต้านดังกล่าวจนไปสู่ข้อตกลงในการให้อิสรภาพแก่พม่าจากอังกฤษ
อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากการเลือกตั้งตามข้อตกลง ณ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ
ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2490 ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า เสียข้างมากที่ได้รับเลือก
ตั้งเป็นของพรรคการเมืองสันนิบาตอิสรภาพของประชาชนต่อต้านฟาสซิสต์ ซึ่งมี
นายพลออง ซาน เป็นหัวหน้าพรรค (นายพลอองซาน คือบิดาของ นางอองซาน ซูจี)
อย่างไรก็ตามผลการเลือกตั้งดังกล่าวกลับสร้างความไม่พอใจเป็นอย่างมากต่อ
คณะกลุ่มบุคคลบางกลุ่มต่อ “ข้อตกลงปางโหลง” ที่จะให้อิสรภาพแก่รัฐบาล คณะ

¹ อาจารย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

และรัฐฉินภายใน 10 ปี ซึ่งความไม่พอใจดังกล่าวได้ส่งผลให้ในวันที่ 19 กรกฎาคม 2490 เมื่อนายพลออง ซาน ได้ประมุขคณะรัฐมนตรีชั่วคราว พร้อมรัฐมนตรีอีก 6 คน ได้ถูกคนกลุ่มหนึ่งพร้อมอาวุธครบมือบุกเข้าสังหารเสียชีวิตทั้งหมดในห้องประชุม นับเป็นการปิดฉากวีรบุรุษของพม่าและส่งผลให้เกิดความวุ่นวายทางการเมืองสืบมา

นอกจากนั้น ยังมีประเด็นที่น่าสนใจคือ ประเทศพม่าเคยเป็นประเทศที่ส่งข้าวออกขายให้ต่างประเทศเป็นอันดับหนึ่งของโลกมาก่อน ซึ่งเป็นเพียงอดีตเมื่อเทียบกับปัจจุบัน หรือการที่พม่าเคยมีนักการเมืองชื่อนายอู ถัน ได้เป็นถึงเลขาธิการองค์การสหประชาชาติโดยนับเป็นเลขาธิการองค์การสหประชาชาติคนที่ 3 โดยรับตำแหน่ง ในระหว่างปี พ.ศ. 2504 ถึง พ.ศ. 2514 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประเทศพม่าในประวัติศาสตร์มีความเจริญรุ่งเรืองมากนัก แม้แต่ประเทศไทยของเราเองยังไม่มีใครได้เป็นเลขาธิการองค์การสหประชาชาติมาก่อน และประเทศพม่าประกาศเป็นเอกราชอย่างสมบูรณ์ในวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2491 โดยมีนายอู นู เป็นนายกรัฐมนตรีคนแรก ซึ่ง เกียรติชัย พงษ์พานิชย์ได้สรุปตอนท้ายว่าการได้เป็นเอกราชของประเทศพม่า คือจุดเริ่มต้นที่เชื้อเชิญ นายพลเน วิน เข้ามาครอบครองอำนาจพม่าอย่างสมบูรณ์ต่อไป

ภายใต้การดำเนินงานทางการเมืองของประเทศพม่าภายใต้นายกรัฐมนตรีอู นู ได้เกิดสงครามการเมืองในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2491 จนกระทั่งปลายปี พ.ศ. 2492 รัฐบาลจึงสามารถตอบโต้และยึดพื้นที่บางส่วนคืนได้ และในช่วงนี้เองที่นายพลเน วิน ได้รับการแต่งตั้งให้เข้ามาดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี เพราะนายอู นู ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากนายพลเน วิน ซึ่งนายพลเน วิน ก็สามารถปราบปรามเหตุการณ์ต่างๆ ลงได้ในที่สุด อย่างไรก็ตามความอ่อนแอของรัฐบาลพลเรือนก็นำไปสู่ปัญหานานานัปการ ซึ่งผู้เขียนได้วิเคราะห์ให้เห็นถึงสาเหตุสำคัญหลายสาเหตุคือ การขาดการสานต่ออำนาจของผู้นำและผู้นำอ่อนแอต่อการแก้ไขปัญหาของประเทศ อันดับต่อมาคือ ความขัดแย้งทางการเมืองนำไปสู่ความขัดแย้งของกลุ่มคนในชาติทำให้มีเหตุการณ์ความไม่สงบอยู่บ่อยครั้ง ปัญหาถัดมาคือ ปัญหาชนกลุ่มน้อย ปัญหาการดำเนินนโยบายในการบริหารประเทศผิดพลาด และสุดท้ายคือเมื่อบริหารผิดพลาดก็นำไปสู่ภาวะเศรษฐกิจ

ตกต่ำ จนทำให้รัฐบาลอ่อนแอ และเกิดการคอร์รัปชันในรัฐบาลพลเรือน จากเหตุผลดังกล่าวจึงนำไปสู่การยึดอำนาจโดยรัฐบาลทหารภายใต้การนำของนายพลเน วิน

การเข้ามามีความควบคุมประเทศของรัฐบาลทหาร นำไปสู่แนวคิดระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม ซึ่งแนวคิดนี้ยังนำความหายนะมาสู่ระบบเศรษฐกิจของประเทศพม่า เช่น การที่กิจการทุกอย่างต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลทหาร อุตสาหกรรมถูกทหารเข้าไปควบคุม ซึ่งทหารพม่าไม่ได้ถูกฝึกมาให้บริหารกิจการ และยังเต็มไปด้วยการคอร์รัปชัน ทำให้ธุรกิจทุกอย่างที่บริหารโดยทหารต้องหยุดกิจการไปในที่สุด นอกจากนี้ จากประเทศที่เคยเป็นผู้ส่งออกข้าวไปต่างประเทศ ได้เป็นทีหนึ่งของโลก แต่เมื่อชาวนาผลิตข้าวแล้วโดนรัฐบาลยึดไปเกือบหมด จึงขาดแรงจูงใจในการผลิต ทำให้ปริมาณผลผลิตตกต่ำ ประเทศพม่าจึงไม่สามารถส่งออกข้าวได้อีกต่อไป ซึ่งผลกระทบของการดำเนินนโยบายภายใต้รัฐบาลทหารถึง 27 ปี ทำให้ประเทศตกต่ำอย่างหนัก ทำให้การเมืองของประเทศพม่าผิดเพี้ยน และต้องร้องขอต่อองค์การสหประชาชาติ ให้ลดสถานะของประเทศพม่าให้มาอยู่ในเกณฑ์ของประเทศที่มีการพัฒนาต่ำสุดขีด ในช่วงเวลาสุดท้ายก่อนที่นายพลเน วิน จะลงจากอำนาจ จากที่กล่าวนั้น หนังสือเล่มนี้ได้บรรยายเหตุการณ์ที่ทำให้ประเทศพม่าตกต่ำอย่างโดยละเอียด ในบทที่หก “ได้ภาวะวิกฤตศรัทธา” ผู้เขียนได้อธิบายสรุปได้ว่า 26 ปี ของการยึดอำนาจโดยการปฏิวัติของนายพลเน วิน นับตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม 2505 (1962) เป็นต้นมา เป็นช่วงเวลายาวนานพอที่จะประมวลและประเมินเสรีภาพทางการเมืองและสภาพทางเศรษฐกิจสังคมของพม่าได้ว่า พม่าได้ผ่านพบประสบการณ์ซึ่งเป็นทั้งความสำเร็จและล้มเหลวของระบอบการปกครองเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันอย่างไร ในแง่ความสำเร็จที่เห็นได้ชัดคือ ความสามารถของฝ่ายรัฐบาลในการควบคุมอำนาจ ส่วนความล้มเหลวนั้นมีมากมาย เช่น การพังทลายของระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การอยู่ด้วยความหวาดกลัวของประชาชน จนถึงขั้นประชาชนหวาดระแวงกันเอง ความไม่น่าเชื่อถือของสถาบันใดๆ ในประเทศพม่า ระบบราชการที่พังทลาย เพราะการบริหารแบบรวมศูนย์ จนไม่มีใครกล้าตัดสินใจอะไร นอกจากผู้นำต้องตัดสินใจเกือบทุกเรื่อง เพราะทุกคนกลัวตัดสินใจผิดพลาดแล้วผู้นำจะไม่พอใจ ซึ่งวิกฤติดังกล่าวนำไปสู่การรวมตัวกันเพื่อต่อสู้ของนักศึกษา

และนำไปสู่การนองเลือดในการปราบปรามนักศึกษาโดยฝ่ายรัฐบาลตั้งแต่วันที่ พ.ศ. 2531 เป็นต้นมา

การละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศพม่าได้มีมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน เช่น การสลายการชุมนุมของนักศึกษาโดยรัฐบาล โดยเฉพาะในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบริเวณทะเลสาบอินยาซึ่งอยู่ใกล้กับมหาวิทยาลัย ซึ่งมีการอธิบายอยู่ในจดหมายของนายพลอ่อง ยี ลงวันที่ 9 มิถุนายน 2531 ที่เขียนถึง นายพลเน วิน โดยนายพลอ่อง ยี ได้เขียนถึงความผิดพลาดด้านต่างๆ ที่รัฐบาลทหารพม่าได้กระทำให้ รวมถึงการปราบปรามนักศึกษาอย่างโหดเหี้ยม ด้วยการตีที่หัว ยิงที่ด้านหลัง การระเบิดในสถานที่ชุมนุม การนำไปขังและอื่นๆ อีกมากมาย ทำให้นักศึกษาเสียชีวิตจำนวนมาก ซึ่งการละเมิดสิทธิมนุษยชนเหล่านี้ นายพลเน วิน จะต้องรับผิดชอบ ซึ่งจากการชุมนุมของนักศึกษาหลายต่อหลายครั้ง รัฐบาลทหารพม่าก็ยังคงใช้วิธีการปราบปรามแบบเดิมคือ การใช้ความรุนแรง จนนำไปสู่การปิดสถาบันการศึกษาต่างๆ ในพม่า และจับนักศึกษามากมายเพื่อเป็นนักโทษการเมืองในที่สุด ซึ่งเหตุการณ์ระหว่างรัฐบาลทหารพม่ากับนักศึกษานั้น หนังสือเล่มนี้ได้อธิบายไว้อย่างละเอียดในทุกๆ เหตุการณ์ จนผู้วิจารณ์หนังสือซึ่งเป็นผู้อ่านมีความรู้สึกเหมือนได้อยู่ในเหตุการณ์ดังกล่าวเลยทีเดียว

แม้ว่านายพลเน วิน จะลงจากตำแหน่งเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2531 แต่ก็ได้ให้ ดร.หม่อง หม่อง ซึ่งเป็นผู้จงรักภักดีต่อนายพล เน วิน เข้ามารับตำแหน่งแทน ซึ่งก็ได้แก้ปัญหาคิดๆ ให้แก่ประชาชนชาวพม่าได้รับประโยชน์มากนัก ยังมีการประท้วงอย่างมากมาย และในการประท้วงช่วงนี้เอง ที่นางออง ซาน ซู จี ได้เข้ามาเป็นหัวขบวนคนสำคัญในการประท้วง ซึ่งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากการเรียกร้องประชาธิปไตยครั้งนี้ เป็นเหตุการณ์สำคัญที่ชักนำนางออง ซาน ซู จี เข้าสู่วิถีการเมือง ซึ่งนางออง ซาน ซู จี คือลูกของนายพล ออง ซาน ที่ได้ถูกคนกลุ่มหนึ่งพร้อมอาวุธครบมือบุกเข้าสังหารเสียชีวิตเมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2490 ซึ่งเหตุการณ์ที่เกิดจากการเรียกร้องประชาธิปไตย ประชาชนมารวมตัวกันที่เชิงลาดเจดีย์ชเวดากอง กลางเมืองย่างกุ้ง นางออง ซาน ซู จี ขึ้นไปปราศรัยท่ามกลางประชาชนมากกว่าห้าหมื่นคน ปรากฏว่าประชาชนให้การยอมรับเธออย่างเต็มที่ การปราศรัยครั้งนั้น ทำให้ปัญญาชนพม่าที่ยังเหลืออยู่ได้ให้

การสนับสนุนเธอ รวมไปถึงนักกฎหมาย นักเขียน และกลุ่มต่อต้านรัฐบาลต่างๆ ก็เริ่มเปิดเผยตัวและเข้าข้างนางออง ซาน ซู จี อย่างแข็งขัน

แม้ต่อมารัฐบาลทหารพม่า จะพยายามจัดให้มีการเลือกตั้ง ปลดปล่อยนักโทษ แต่ประเทศก็ไม่สามารถหลุดพ้นกบฏได้ การประท้วงมีอยู่ตลอดรวมไปถึงการฆ่าประชาชน จนเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2532 ก็มีการจับกุมนางออง ซานซู จี และกักขังเธอไว้ในบริเวณบ้านตามที่เราทราบกันดี และเธอเพิ่งได้รับการปล่อยตัวมาได้เมื่อไม่นานมานี้ ในตอนท้ายของบทที่ 8 “กบฏยุค-เผด็จการ” ผู้เขียนหนังสือได้สรุปได้ว่า “*นาสงสารคนพม่า ที่การดิ้นรนต่อสู้ของพวกเขายังไม่ประสบความสำเร็จ และคงอีกนานนักที่พวกเขาจะต้องเผชิญชะตากรรมทางการเมืองที่ถูกครอบงำด้วยอำนาจเผด็จการ ผู้ซึ่งมีคบอดหนวกใบ้กับเสียงร่ำร้องของประชาชนพม่า ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา*” ในบทที่ 13 “สิ้นยุคยุค ซอ หม่อง” เป็นอีกบทหนึ่งที่น่าสนใจ เพราะผู้เขียนได้วิเคราะห์ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศพม่ากับประเทศไทย ซึ่งในเริ่มต้นของบทนี้ ผู้เขียนได้อธิบายไว้ว่าน่าสนใจว่า นายซอ หม่องได้ลาออกจากตำแหน่งเมื่อวันที่ 23 เมษายน 2535 ซึ่งเกือบ 5 ปี ที่พม่าอยู่ภายใต้การควบคุมของเขา พม่าไม่ใช่แค่หยุดชะงักด้านการพัฒนาประเทศเท่านั้น แต่สามารถเรียกได้ว่า “พม่าถอยหลังเข้าคลองลึกและจนถึงกับปัญหาต่างๆ มากมาย” ซึ่งผู้เขียนได้อธิบายสนับสนุนว่า ด้วยเป็นเพราะ การพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา และการสาธารณสุข ไม่มีการพัฒนาใดๆ เลย นอกจากนั้น ตลอดเวลาที่ผ่านมา พม่าเต็มไปด้วยปัญหา โดยเฉพาะการจับกุมนางออง ซานซู จี ก่อนหน้าการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2533 ทำให้เกิดสถานการณ์การเผชิญหน้าขึ้นในระหว่างกลุ่มผู้ต่อต้าน ซึ่งมีนางออง ซาน ซู จี และพรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตยของเธอเป็นกลุ่มสำคัญ ร่วมกับขบวนการนักศึกษาและผู้ลี้ภัยทางการเมืองที่พากันลี้ภัยหลบออกนอกประเทศ ที่เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่เป็นฝ่ายตรงข้ามต่อต้านกับกลุ่มอำนาจรัฐบาลอย่างกึ่ง ซึ่งในยุคของนายพล ซอ หม่องเป็นยุคที่ประเทศพม่าโดนกดดันจากนานาชาติอย่างนี้ ทั้งการห้ามค้าขายกับพม่า การไม่รับสินค้าจากพม่า การลงทุนในพม่าโดยชาวต่างชาติ อันเนื่องมาจากปัญหาสิทธิมนุษยชน และปัญหาต่างๆ ในประเทศพม่า

อย่างไรก็ตาม แม้นานาชาติจะต่อต้านประเทศและคว่ำบาตรอย่างหนัก แต่ก็ยังมีข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ นักการเมืองไทย เดินทางไปหาประโยชน์และเจรจา เพื่อให้ตนและพวกพ้องได้ผลประโยชน์จากประเทศพม่าอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้เขียนหนังสือได้บรรยายไว้อย่างละเอียด ซึ่งการเดินทางไปพม่าของกลุ่มคณะบุคคลไทย ดังกล่าว ได้รับการตอบสนองทางด้านลบ และเสียงต่ำจากประชาชนชาวพม่าจำนวนมากที่รู้สึกต่อต้านรัฐบาล และโดนรัฐบาลพม่ากระทำซ้ำเรารามานานนับปี โดยเฉพาะมีข้อกล่าวหาว่ารัฐบาลไทยในสมัยนั้น รับสินบนรัฐบาลพม่าเพื่อให้ส่งนักโทษการเมืองชาวพม่าที่หนีมาฝั่งไทยกลับไปลงโทษในประเทศพม่า มีคำบรรยายที่ผู้วิจารณ์หนังสืออ่านแล้วรู้สึกถึงความเอารัดเอาเปรียบของคนไทยที่มีต่อพม่าคือ “พม่าได้กลายเป็นเหยื่ออันโอชะของพ่อค่านานาชาติ” และ “พ่อค้าไทยหลังไหลเข้าพม่าทุกเที่ยวบินที่ไปถึงกรุงย่างกุ้ง และทุกอาทิตย์จะมีพ่อค้าไทยเดินทางขวักไขว่ วิ่งเต้นเพื่อขอสัมปทาน” และ “คนเหล่านี้ไม่ได้สนใจต่อความรู้สึกของประชาชนชาวพม่า ที่เฝ้าจับตามองดูการกระทำเหล่านี้อย่างสลดใจต่อชะตากรรมที่เกิดแก่ประเทศของเขาเรื่อยมา” คุณอ่านข้อความนี้ แล้วรู้สึกอย่างไรต่อนักการเมือง พ่อค้า และคนไทย ที่ไปหาประโยชน์บนความทุกข์ของชาวพม่าบ้างครับ ผมผู้อ่านหนังสือเล่มนี้ ได้แต่คิดว่า “ขอให้กรรมตามสนองคนไทยเหล่านั้นด้วยเถิด”

บทที่ 14 เรื่อง “ยุคสมัยของ ตัน ช่วย” พลเอกตัน ช่วย เข้าดำรงตำแหน่งในวันที่ 24 เมษายน 2535 ยุคนี้ไม่ได้ต่างจากยุคก่อน แต่มีการเสริมความแข็งแกร่งของกองทัพ เพิ่มจำนวนกองกำลังทหารเพิ่มมากขึ้น ซึ่งประมาณว่ามีมากถึง 500,000 คนในปี พ.ศ. 2543 และมีการทุ่มเงินซื้ออาวุธต่างๆ เป็นอย่างมากเพื่อการคงอำนาจให้ยาวนานต่อไป ในยุคนี้ก็มีความขัดแย้งค่อนข้างสูง โดยเฉพาะความขัดแย้งที่เกิดจากการเรืองอำนาจของกลุ่มว่าแดง ซึ่งเป็นผู้ทำการค้า และผลิตยาเสพติดรายใหญ่ จนนำไปสู่การปลดนายพล ชิน ยุ้นต์ เลขาธิการของสภาเพื่อความสุขและการพัฒนาแห่งรัฐ (SPDC) ที่มีนายพลตัน ช่วย เป็นประธาน ด้วยเพราะนายพลตัน ช่วย เริ่มมีความไม่ไว้วางใจนายพล ชิน ยุ้นต์ ผู้ที่ซึ่งมีอิทธิพลต่อกลุ่มว่าแดงว่าจะมาแย่งอำนาจเอาได้ นอกจากนั้นรัฐบาลทหารพม่ายังมีปัญหากับชนกลุ่มน้อย ซึ่งทำให้มันวุ่นแต่ต้องรบกันจนไม่อาจพัฒนาประเทศ

ด้านต่างๆ ได้นอกจากนั้นในช่วงการบริหารประเทศของนายพลตัน ช่วย ประเทศพม่าก็ได้มีการย้ายเมืองหลวงจากกรุงย่างกุ้งไปอยู่ที่เมืองเนปิดอ (Naypidaw) ด้วยเหตุผลทางยุทธศาสตร์ ซึ่งการก่อสร้างเมืองใหม่นี้ มีประเด็นที่ผู้เขียนหนังสือได้อธิบายไว้อย่างน่าสนใจคือ มีเพียงกลุ่มบริษัท 10 บริษัท ที่อยู่ได้อำนาจอิทธิพลของกลุ่มว่าแดง กลุ่มขุนสำ และกลุ่มโลชิงฮั่น ซึ่งล้วนเป็นกลุ่มผู้ผลิตยาเสพติดได้ทำการก่อสร้างเมืองใหม่ให้ฟรี เพื่อแลกกับผลประโยชน์ต่างๆ เช่น การป่าไม้ การเหมืองแร่ การคมนาคม และยาเสพติด ในบทที่ 17 อธิบายเรื่อง “พม่ากับนานาชาติ” ผู้เขียนอธิบายไว้ได้อย่างละเอียด เช่น ประเทศพม่ากับสหรัฐอเมริกา ประชาชนอาเซียน และปิดท้ายด้วยเรื่องของนางออง ซาน ซู จี ในช่วงก่อนที่จะโดนปล่อยตัวไว้ได้อย่างน่าสนใจ หนังสือเล่มนี้จบลงที่บทที่ 18 “อิสรภาพ เสรีภาพ ประชาธิปไตยพม่า” ซึ่งผู้เขียนได้อธิบายสรุปพัฒนาการทางการเมืองของพม่าตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การเอารัดเอาเปรียบของรัฐบาลทหารพม่า มาตรการกดดันต่างๆ จากนานาชาติ ซึ่งพม่าก็ไม่ได้สนใจวิเคราะห์ให้เห็นความเกี่ยวข้อง กับประชาคมอาเซียน บทบาทของจีน อินเดีย ญี่ปุ่น ต่อพม่า และผู้เขียนปิดท้ายไว้ว่า “อีกนานนักกว่าจะถึงวันใหม่ อดีตและความขมขื่นที่อดทนกันเรื่อยมากำลังจะบอกคนพม่าบ้างใหม่ว่า วันใหม่ของพม่าจะให้ชีวิตใหม่แก่คนพม่าที่จะได้สิ่งซึ่งต่อสู้เรียกร้องตลอดมา คือ อิสรภาพ เสรีภาพ และประชาธิปไตยของพม่า”

จากที่ผู้วิจารณ์หนังสือได้อธิบายมาข้างต้น และที่ผู้วิจารณ์เขียนบทวิจารณ์หนังสือเล่มนี้ ก็ด้วยเพราะว่าอยากจะแนะนำให้นักวิชา นักศึกษา หรือประชาชนทั่วไป ได้อ่านหนังสือเล่มนี้ เพราะมีประโยชน์เป็นอย่างมาก ในแง่มุมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์การเมืองและการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยของประเทศพม่า ซึ่งผู้เขียนหนังสือ “พม่าผ่าเมือง” อธิบายไว้ได้อย่างละเอียด และสามารถทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจประเทศพม่าได้อย่างลึกซึ้งว่าก่อนที่จะประเทศพม่าจะเดินทางมาถึงวันนี้ วันที่นางออง ซาน ซู จี ได้รับการปล่อยตัว วันนี้วันที่ประเทศพม่ากำลังพัฒนาเศรษฐกิจ การลงทุน และพัฒนาด้านต่างๆ จนกระทั่งประชาคมโลกไม่สามารถมองข้ามประเทศพัฒนาน้องใหม่อย่างประเทศพม่าไปได้ การได้เรียนรู้ และเหลียวมองประเทศเพื่อนบ้านในแง่ประวัติศาสตร์การเมือง การต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยที่ผ่านมา ถ้าท่านมีโอกาสดำเนินการแล้ว ท่านอาจจะได้ข้อคิด

เพื่อเปรียบเทียบกับการเมือง และการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยของคนไทยในปัจจุบัน ว่าประเทศไทยกำลังเดินย้อนรอยไปสู่ประวัติศาสตร์ของประเทศพม่า หรือเราเดินข้ามสิ่งที่ประเทศพม่าเคยเป็นมาไปแล้ว